

Llibertat

portaveu del centre republicà federal

MATARÓ, 6 de setembre de 1930 ♦ REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Rambla Castelar, 40 ♦ Any 1 ♦ Núm. 1 ♦ PREU 20 CÈNTIMS

Llibertat

En aquests temps d'amanyagadora esclavitud i de cofoisme ciutadà, quan l'home té la gosadia d'encarar-se als demés homes, i amb l'ànima abrindada per una idealitat i amb l'esperança al cor, evoca el nom de Llibertat, aquest ressona dintre nostre, sublim, intens i vibrant, com el crit precursor d'una victòria.

Amb aquest mot, amb aquesta exaltació, amb aquest crit, que és per a nosaltres clam, i és anhel i és optimisme, els homes que integrem el Centre Republicà Federal, ens llencem a la brega, sota l'impuls combatiu d'un daler lliberador, que per sí sol conclou la més alta i la més noble aspiració a la dignitat humana, contrària a la mansuetud, al servilisme i a la degradació col·lectiva.

La nostra aspiració significa ademés, un gest de rebeldia contra la proscripció d'aquest patrimoni ideal, contra l'usurpació d'aquesta herència comuna, contra la protergació d'aquest símbol que representa la Llibertat amb tota la grandesa de la seva concepció. Per això, si no la podem evocar amb un crit de joia, serà per a nosaltres invocada amb una convicció profunda que ens farà perdonable la nostra conformada esclavitud.

Si el mot Llibertat és considerat per algú com un tòpic anacrònic d'ingenu romanticisme, amb ressonàncies d'un plebeisme antiquat i decadent, no serà perquè la seva realització hagi envellit, sinó perquè el domini de la força, que és una potència amantent, que així que l'ordre queda establert se'n apodera, ha procurat totes les avinenteses predominadores, pel seu descreït i el seu fracàs. Malgrat aquest aplanament normal, sempre, en els moments històrics de les grans alliberacions, el concepte de Llibertat retorna a l'esplendor de la seva grandesa.

Quan a l'home li cauen els grillons de les munyegues i pot aixecar els braços enlaire; quan s'enfonsen els murs descarnats de la presó i l'esguard recobra la llum i el color natural de tota cosa; quan l'exiliat retorna a la llar nairal on hi creixen encara les cendres dels records de l'infantesa, és llavors quan la Llibertat es converteix en una intensa emoció que exulta el nostre ésser fins al límit de la felicitat.

Aquesta turtura de la manca de llibertat, no ha de fer-nos oblidar la turtura de la manca d'aquella llibertat, que per dret natural posseeix l'home, i que anihilat pels segles de tirania, d'esclavatge i de repressió, es passa anys i més anys sense delict d'una escamesa reconquistadora.

Cadenes d'esclavitud no sols ho són aquelles que retenen amarrat a les lloses humides al cos de l'home rebel; cadenes d'esclavitud invisibles són també aquelles que converteixen el pensament en defectivitat, que subordinen l'opinió i la voluntat de la ciutadania, que posterguen la consciència, que usurpen els drets estatals, que priven al poble dels furs i dels privilegis que li són sagrats, i que anorreen per complet la seva personalitat.

Si som esclaus de tantes cadenes, cal no ésser conformistes d'aquesta mena d'esclavatge acceptat com una fatalitat que pesa damunt de les èpoques i damunt dels pobles. Cal clamar per la nostra llibertat. Llibertat de principis, llibertat de conviccions, llibertat d'actuació; llibertat per les nostres costums, per la nostra tradició, per la nostra llengua; llibertat pels presos polítics i socials, llibertat per a aquells que pateixen fam i set de justícia i llibertat per a anar sense necessitat de revolucions, a l'implantació d'uns drets que salvin al nostre poble de la seva decadència.

Llibertat absoluta pel respecte del nostre cos i per la dignitat del nostre esperit. Llibertat perquè en trobar-nos davant la immensitat de la mar, davant la blavor infinita de l'espai, en els cims esglaïosos de les altes muntanyes, o a soles amb el nostre pensament, poguem sentir una alenada intensa d'embriagament que ens permeti cridar ¡Llibertat! sense cap defallença d'esclavatge.

Llealtat

Quan va arribar la data—ja remota—que un coneixement més lúcid i més objectiu de la història hagué despulat el despotisme de tot vestigi de dignitat, els dèspotes i el presumptes dèspotes varen optar per dir-se *liberals*. En el terreny de les armes la lluita estava perduda. Presentar la cara era cridar el desastre. Calia, doncs, matricular-se a l'escola de la estratègia i trobar la forma de persistir, de sobreviure a l'època calamitosa que s'encetava. El secret consistia en corrompre el sistema i demostrar que a través de totes les contingències, les valors caduques tenien quelcom de permanent i inalienable.

El plan va reeixir. La llibertat va tornar-se cridanera, incua i espel·lifada. Les persones de bon to evitaven tot contacte amb la massa estulta que exaltava el demagog, el domador de feres, servidor constant i ben retribuït de les forces retardatàries. Quan convenia, la

corrupció agafava més volada i a vegades prenia proporcions d'orgia o de saturnal. Aleshores aquella gent de bon to manifestaven llur extrema repugnància i per tal de salvar la societat consentien a fer-se càrrec de la cosa pública mitjans d'una nova purga de la llibertat embafadora. D'aquesta faisó els sacrificis de la massa s'han anat volatilitzant deixant les coses una mica pitjor cada vegada. Ara la gent no sap gaire bé quin sentit té el mot llibertat. Molts el pronuncien amb una rialla mofeta; altres amb un despreci ostensible. Els més l'escullen amb una indiferència absoluta.

Nosaltres retrobem el mot en la pedrera de on varen arrancar-lo les primeres generacions. No hi ha cap mot ni cap concepte que no hagi estat degradat, ni n'hi ha tampoc cap que no tingui una representació autèntica en el camp de les valors humanes. En la vida del nostre país s'està cloent un cicle històric que retorna al concepte de llibertat la seva valor pristina. Aquells que s'havien ofert a fer el sacrifici de salvar nos, no tan sols ens han ultrat-

jat, ens han robat i ens han oprimat, si no que han demostrat amb eloqüència colpidora que els conceptes de llibertat i democràcia tenien una valor objectiva per molts desconeguda i per altres obstinadament negada.

No podem ignorar el bon servei que ens haurà fet la lliçó d'aquests darrers anys. Si algun dubte teniem, l'evidència l'ha esvaït. Per això avui podem encarar-nos amb els escèptics i els indiferents i dir-los-hi: — No intentem convence-us, no pretenim enrolar-vos. No més volem classificar-vos i definir-vos. Si la realitat no us ha convertit, és perquè no us podeu convertir, perquè sou substancialment i específicament enemics. Els que no poden sumar-vos a l'esforç col·lectiu, els que no compreneu la solidaritat, els distrets i els absents, sou els més deslleials, els més enemics, els més nocius, els més temibles.

Nosaltres portem lleialtat i exigim lleialtat. Res de personal, res mesquí, res fragmentari ens mou. De la dolor pas-

sada i present voldríem veure sorgir un poble. Un poble és una col·lectivitat sensible, conscient de les pròpies destinacions i amb voluntat eficient per a realitzar-les. Un poble és una democràcia activa i lliure que resol per ella mateixa tot el complex de la vida social. Un poble és un entitat humana que s'ofereix a complir un vot de perfecció i a aixecar un ideal per damunt de totes les testes noblement altes, justament iguals. Un poble som tots i per la palpitació general i comú afinem el nostre ritme individual i coneixem ben clarament el nostre origen i el nostre destí. I els que som del poble i estimen el poble som lliures, francs i lleials i no podem ésser d'altra manera.

Totes les hores són bones per a conèixer els amics de la llibertat, els veritables servidors de l'ideal. Però les presents, aquestes que són decisives per Catalunya i per Espanya, són les millors. Ara sabem quina valor tenen els conceptes de llibertat i democràcia en llavis de cada home i de cada ciutadà. Ara sabem quin fons de lleialtat i fidelitat als grans principis s'estotja en cada cor i podem desitjar més bé que mai els combatents de les fraccions històriques: els que lluiten obertament, constantment, per la dignificació del poble, per la justícia i per la llibertat, i els altres, els que obertament o disfressadament laboren per la perpetuació del despotisme, dels privilegis, de la corrupció i de la esclavitud i degradació del poble. Nosaltres ja els coneixiem. Ara seran ells mateixos els que es donaran a conèixer.

M. SERRA I MORET.

la convivència racial

El pensament humà és divers i variat i ens presenta una riquesa de matisacions que dóna goig de mirar i de fixar-s'hi. Dóna goig de fixar-s'hi, perquè ens ve a dir que a la societat humana per arribar a l'harmonia en la convivència col·lectiva, li cal, com l'aire que respira, l'entronització de la santa tolerància que mereixen les idees conjuntament, i del sant respecte que hem de concedir a les agenes, tenint en compte l'estima que dispensem a les pròpies. Això ens té de dir, clarament, que ningú no pot aspirar al monopoli de cap sentiment que sigui comú a totes les branques del pensament. Em refereixo a l'amor a Catalunya.

No pot, doncs, ningú, venir en qualitat d'abassegador i servint-se d'una sola corda sensible dels nostres sentiments a canalitzar-nos en tantes tot lligant-nos les altres cordes de la nostra sensibilitat. Avui, després de l'imperatiu del llarg dejuni polític que acabem de passar, no ho pot pretendre ni l'home més pur, ni l'home més digne. La vibració dels nostres sentiments ha d'ésser un tot harmònic, en la qual, cada corda hi aporti la puresa del seu so. Per exemple: jo sóc catalanista, jo sóc liberal, jo sóc demòcrata, jo sóc republicà.

No n'hi ha prou que un home es digui catalanista, encara que s'ho digui i hi acordi el seu comportament. Avui, Catalunya, ha arribat a una major edat i els seus fills hem de dir: l'estimem Mare Pàtria, per efecte de la llei de Naturalesa, a la qual, nosaltres, anem vinculats i teixits i l'estimem per afecte, per convenciment i per penetració a aquesta mateixa llei, però l'amor que et duem no ens ha de privar l'expansió de l'amor que dispensem generosament als altres sentiments que tenen vida en el nostre esperit i en l'esperit dels homes de tots els indrets de la terra, com una mena de ritme universal que ens faci dignes del nostre pas per la vida.

Cal dir-ho clarament i proclamar-ho ben alt, convençuts de realitzar una bella obra: Catalunya, és, indistintament, de tots els catalans i deure nostre, és, procurar que tots els homes que formen la totalitat col·lectiva catalana, sentim el callu que senten els fills al redós de la mare i per això hem de treballar (i nosaltres hem d'ésser els primers) per a que cap grup dels que determinin les modalitats del pensament, a casa nostra, es vulgui concedir cap exclusivitat, ni cap patent d'aquest amor, perquè per més gran i generós que pogués ésser, defectuosos com són els homes, no es podria portar l'exclusivitat amb l'alta indispensable. Sense adonar-se'n l'emmoillaria a la conveniència dels altres sentiments i vedaríem, de retop, als altres homes a la plena participació d'aquest amor i per combatre les febleses i les defeccions dels que detentarien la patent, anirien congriant un esperit hostil als seus homes i en perjudici dels sentiments de catalanitat. D'això la prova la tenim ben soma i la trobarem permanent en l'anàlisi del nostre record. Servint, Catalunya, de bandera exclusiva d'un grup polític, crea de retop i automàticament l'esperit de l'anticatalanitat.

I això és el que cal evitar per bé de Catalunya i per bé de les idees, totes. El catalanisme ha d'ésser a l'essència de tots els partits genuïnament catalans.

F. ARNAL I CORTINA.

Centre Republicà Federal Avui a les 10 de la nit
CONFERÈNCIA
a càrrec de l'exdiputat a Corts **Lluís Companys,** el qual disertarà sobre el tema:
Possibilitat republicana